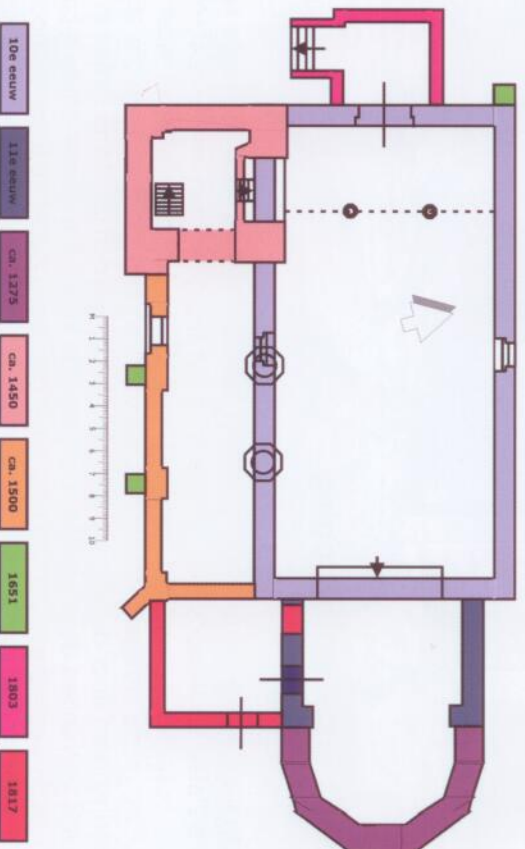

5. ca. 1800: portaal en sacristie

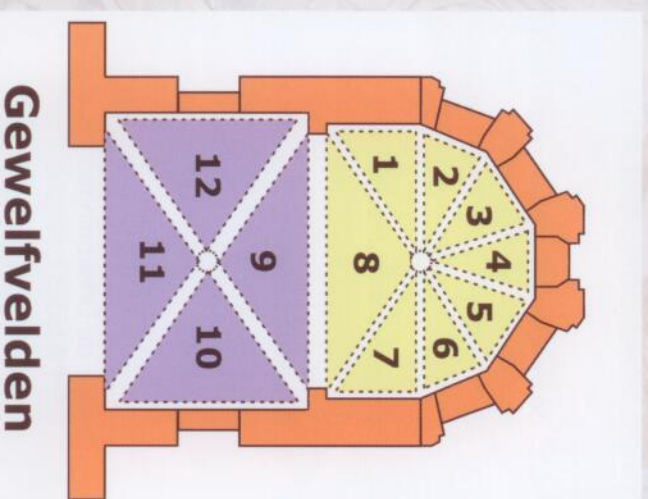
In 1803 kreeg de kerk een nieuw orgel: om dat te kunnen installeren werd het raam in de westgevel gedicht en vervangen door twee kleinere. Het portaal, dat de ingang tegen kou beschermen moest, was waarschijnlijk al eerder gebouwd. Pastoor Page liet in 1817 een nieuwe sacristie bouwen aan de zuidkant van het koor. Daarvoor was de sacristie beperkt tot de kleine ruimte achter het altaar. In verband daarmee is het oude portaal dichtgezet en een nieuwe deur tussen koor en sacristie uitgebroken. Bij de restauratie van 1953 zijn portaal en sacristie weer verwijderd. Van de laatste zijn de sporen van het dak nog goed te zien. Intussen was in 1928, bij de aanleg van de spoorlijn, het hele kerkhof ongeveer 75 cm. opgehoogd. Zodoende moet men nu enkele treden af om de kerk binnen te gaan.

Plattegrond en bouwfases

DE GEWELFSCHILDERINGEN

De in 1977 ontdekte gewelfschilderingen hebben we naar alle waarschijnlijkheid te danken aan een initiatief van de al genoemde Frederik van Lymborch en zijn broer. De stijl van schilderen komt goed overeen met een datering op het einde van dertiende eeuw. Deze stijl werd ook te Keulen gezien: eenvoudige, haast een ingekleurde tekening, die door de forse zwarte contouren en de kleurvlakken ook op afstand goed leesbaar is. Let op de handen en voeten: zij vertellen hun verhaal, dat voor ongeletterde parochianen begrijpelijker was dan de Latijnse teksten op de banderollen. De afbeeldingen zijn aangepast aan de driehoekige vorm van de

Gewelfvelden

gewelfvakken en vullen die op zonder er in bekneld te raken. De gewelfribben vormen de afscheiding tussen de tafereelen. De vorm van het bed (3) en van de kandelaars (8) mogen dus niet worden gezien als onhandigheid van de maker!

De schilderingen zijn aangebracht op de droge kalk in secco-techniek. In de loop der tijden zijn ze onder 20 lagen kalk bedekt geraakt; daaraan is ook hun behoud te danken. De eerste overschildering, in grijze kleur, dateert waarschijnlijk uit de tweede helft van de zestiende eeuw, de reformatietijd. De restauratie van de schilderingen werd in 1984 voltooid door Evert Schoonekamp. Er zijn twee series te onderscheiden (zie de cijfers op de schets).